

آرمان شهر اسلامی (کنکاشی بر ویژگی های شهر اسلامی)

علیرضا عبدالله زاده فرد، سید پیمان موسوی، مریم ستوده نیا*

۱- مدرس شهرسازی دانشگاه آزاد واحد صفاشهر. Abdolahzadeh.a@yahoo.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت شهری دانشگاه آزاد واحد صفاشهر. Peymanmosavi@yahoo.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری موسسه آموزش عالی آپادانا شیراز. Miss.setodeh@gmail.com

چکیده

از دیرباز بسیاری از اندیشمندان الگوهای مختلفی را برای شهر ایده آل ارائه داده اند، در این نوشتار با هدف بررسی فاکتورهای موثر شهری در معماری اسلامی، ضمن تعریف هویت و هنر قدسی، هویت و هنر ایرانی اسلامی، شهراسلامی و نهایتاً آرمان شهر به بیان ویژگی معماری دوران اسلامی می پردازیم. مقاله حاضر در تلاش است تا به این پرسش پاسخ بدهد که ویژگی های آرمان شهراسلامی چیست؟ و با چه معیارهایی می توان ویژگی های آرمان شهر اسلامی را از ویژگی های دیگر شهرها از نظر هویت ارزیابی نمود، بنابراین ضمن بررسی برخی از دیدگاه های نظریه پردازان مختلفی چون نصر، نوربرگ شولتز، بورکها، نقی زاده و نقره کار نیم نگاهی نیز به دیدگاه اسطوره ای فلاسفه یونانی نسبت به آرمان شهر می اندازیم. در نهایت نیز به بیان نخستین اندیشه تفکر اسلامی از دیدگاه حکیم مسلمان ابونصر فارابی می پردازیم. نتایج تحقیق حکایت از آن دارد که فصل مشترک یافته های حاصل از این پژوهش دستیابی به سعادت و رضایت افراد شهر از مدینه فاضله و برآورده شدن نیازهای آنها در سایه نظام حاکم به این شهر آرمانی است.

واژه های کلیدی: هویت و هنر، شهر اسلامی، معماری دوران اسلامی، آرمان شهر

۱- مقدمه

در این مقاله سعی شده با بیان مسئله ای شاخص های آرمان شهر و با هدف بررسی فاکتورهای موثر شهری در ابتدا ضمن بیان تعاریفی از مباحث مرتبطه از جمله هویت و هنر قدسی و نیز معماری قدسی، به بیان هویت و هنر ایرانی-اسلامی و محتوای معنوی معماری اسلامی، و بیان مفهوم شهر اسلامی از دیدگاه های متفاوت که در این میان جداولی تحت عنوان مباحث گردآوری از مقالات مرتبطه برای روشن شدن مفاهیم آورده شده و نیز بررسی تمایز شاخصی میان معماری اسلامی و معماری دوران اسلامی پرداخته شده است. و سرآخر به آرمان شهر یا اتوپیا پرداخته شده و در نتیجه عنوان شده است که آرمان شهر مورد توجه افراد آن شهری است که در غالب آن نیاز های افراد پاسخگو باشد که با این وجود هدف آرمان شهر برآوردن نیاز افراد جامعه و فراهم کردن فضای هدایت می باشد. این مقاله سعی شده به روش مطالعات کتابخانه ای انجام گردد و نیز گردآوری اطلاعات در آن توصیفی-تحلیلی است.

۲- هویت و هنر